

Eerste impressies Steenuilenbroedseizoen 2025

Hieronder staan de uitgebreidere reacties van de verschillende personen, die gereageerd hebben op de vraag om een impressie van het broedseizoen in 2025 te geven. Sommigen geven gedetailleerde informatie over de legselgrootte en broedsucces, terwijl anderen juist een meer algemeen beeld of indruk geven. In grote komt het beeld naar voren dat in 2025 de legfels kleiner waren dan gemiddeld, maar dat desondanks het broedsucces redelijk was en vaak hoger dan in 2024. Opmerkelijk is dat verschillende bronnen vermelden dat er weinig prooiresten van muizen in de kasten werden aangetroffen, maar dat desondanks de conditie-index van de jongen vaak hoger was dan gemiddeld. Dit geldt echter niet voor alle gebieden.

Uit de verschillende bijdragen komt naar voren dat op de kleigronden de legselgrootte in 2025 in vergelijking met die op de zandgronden weer lager was. Zodra de nestkaarten weer ingeleverd zijn, zal het weer mogelijk zijn om een goed beeld van de reproductie op de zand- en kleigronden te geven.

Theo Boudewijn

Friesland

In Friesland zijn dit jaar 18 zekere territoria bij ons bekend tijdens het broedseizoen (mogelijk zijn er enkele meer).

11 territoria zijn geslaagd met jongen waarvan 5 complete nesten geringd in kasten. Aantal jongen 2, 3, 4, 4, 5. Bijna alle jongen waren in prima conditie. Op 1 locatie hebben wij het paar iets geholpen met bijvoeren om de jongen wat sterker te maken (waren rond de 100 gram, 20 dagen oud). Er is 2 à 3 weken af en toe bijgevoerd. Op camera was te zien dat de ouders het verder goed deden en ook nog genoeg natuurlijk voedsel aanleverden.

Er is 1 los jong in het midden van Friesland geringd die buiten op de grond liep. Kort hier na kwam een melding van een dode volwassen uil als verkeersslachtoffer langs de weg. Uit dna-onderzoek bleek dit de vader te zijn van het jong. Het jong is in de boerderij op zolder teruggezet en er is gelijk gestart met bijvoeren. Hierdoor is het broedgeval alsnog geslaagd en zijn in totaal 4 sterke actieve jongen uitgevlogen (gezien op de camerabeelden). Op deze locatie wordt later een nieuwe man bijgezet uit de opvang.

Zes territoria waren niet succesvol door verlies van partner, onbevuchte eieren, predatie van eieren of de vogels waren niet tot broeden gekomen.

In één territorium was alleen een vrouw aanwezig. Dit blijkt een jong te zijn uit dezelfde kast in 2023. Deze vogel zat voor het 2e jaar op 4 onbevuchte eieren. Hier wordt eveneens een nieuwe man bijgeplaatst uit opvang. De ouders van het vrouwtje zijn vermoedelijk 200 meter verderop gaan zitten. Hier was dit jaar wel een geslaagd nest met 4 jongen.

In vergelijking met 2024 waren vijf territoria verdwenen/ mogelijk verplaatst nog voor de broedtijd dit. Reden van verdwijnen en waarnaar toe ze zich mogelijk verplaatst hebben zijn onbekend.

In één van de succesvolle territoria is de vrouw gevangen. Ze was al geringd. Zij bleek 8 jaar oud te zijn en van 72 km afstand afkomstig te zijn en zit nu westelijk van Leeuwarden!

De meeste geringde jonge uilen (inclusief 2 in de opvang) bleek op basis van dna-onderzoek mannen te zijn. Er werden drie vrouwen geringd.

Al met al toch een zeer bevredigend resultaat voor onze provincie.

Johannes Ruurd Fokkens

Overijssel

Hellendoorn

In Hellendoorn werden op 98 nesten 73 succesvolle broedsels geteld, een nestsucces van 74,5%. De gemiddelde legselgrootte was met 3,5 aan de magere kant. Het aantal jongen bedroeg 2,86 per succesvol broedsel en 2,13 gerekend over alle broedsels.

Albert Stevens

Gelderland

ZO-Achterhoek

In de Zuidoost-Achterhoek was de gemiddelde legselgrootte 3,62 ei/legsel, dat was maar iets hoger dan 2024, en daarmee behoorde 2025 tot de jaren met kleinste legsels (gerekend over 40 jaar). Maar het broedsucces was dit jaar vaak beter dan in 2024: veel minder mislukte nesten dan vorig jaar (wat toen heel hoog lag) en weinig jongensterfte in de nestperiode. Daardoor een veel groter ei-succes: het aandeel eieren dat een uitgevlogen jong opleverde lag uiteindelijk aanzienlijk hoger dan in 2024. Bovendien waren de jongen in bovengemiddelde conditie, zo'n 5% hoger dan vorig jaar. Kortom, ondanks de kleine legsels een goed broedseizoen. Aantallen muizenprooien die we op voorraad aantreffen lagen wel opmerkelijk laag.

Ronald van Harxen en Pascal Stroeken

Gendringen

Aantal begonnen broedsels 30, waarvan 22 succesvol en 8 niet succesvol (31/18/13 in 2024). Gemiddeld aantal eitjes per gestart broedsel 3,5 (3,6 in 2024). De kuikens waren over het algemeen veel zwaarder dan in voorgaande jaren. Voorraad aan muizen of andere prooien was nihil, 1 kast had 3 mollen op voorraad.

105 gelegde eitjes leverden 75 geringde pullen op (tegen 112/54 in 2024). De zwaarste pul was 179 gram op een leeftijd van 25 dagen (164 gram in 2024). Meest opzienbarende was echter: van de 75 geringde pullen zijn er nu al 20 dood terug gevonden in of rond de nestkast.

Zes jongen uit 2 broedsels zijn omgekomen omdat de ouders verdwenen, 1 jong is verdrongen en 13 geringde jongen (uit 6 broedsels) werden bij de nacontrole dood teruggevonden

Kristel Kok

Betuwe

Bijgaand de resultaten van mijn gebied in de midden Betuwe en die van Tiel (Rosina Verwey).

Midden Betuwe (n=39)

Gemiddelde legselgrootte: 3,23

Gemiddelde reproductie (alle nesten): 1,90

Gemiddelde reproductie (alleen geslaagde nesten): 2,47

Nestsucces: 76,9%

Gemiddelde conditiejongen (vanaf 20 dagen): 1,04

Tiel e.o. (n=37)

Gemiddelde legselgrootte: 2,76

Gemiddelde reproductie (alle nesten): 2,05

Gemiddelde reproductie (alleen geslaagde nesten): 2,53

Conditie-index van de jongen uit Tiel is niet bekend.

Frans Jacobs.

Omgeving Culemborg/Geldermalsen

Rond Culemborg lag het aantal broedparen lager dan in voorgaande jaren. Verschillende broedparen waren verdwenen of kwamen niet tot broeden. De gemiddelde legselgrootte was laag met 3,25 eieren (12 legfels), waarvan er per gestart legsel 2,33 jongen uitkwamen. Dit resulteerde in 2,0 geringde jongen per legsel en uiteindelijk in 1,75 uitvliegend jong per legsel.

In 2024 lag de legselgrootte duidelijk hoger (3,81), het aantal geringde jongen per gestart legsel echter lager (1,63), net als het aantal uitvliegende jongen (1,53).

Rond Geldermalsen lag het aantal geringde jongen gemiddeld per gestart legsel op 2,0 (11 legfels).

Opmerkelijk genoeg was de gemiddelde conditie van de jongen goed (1,03). Wel lag de conditie van de jongen langs de Lek bij Culemborg met 0,97 duidelijk lager dan daarbuiten (1,06).

Theo Boudewijn

Noord-Holland

West-Friesland

Hierbij een kleine impressie.

Ik heb me daarbij beperkt tot ons eigen gebied.

De gemiddelde legselgrootte is 3,13 ei. Het gemiddelde aantal jongen dat is uitgevlogen bedroeg 2,58. Het misluktingspercentage is met 10% beduidend lager dan vorig jaar (27%)

Wat wel opvallend was, dat de conditie van de jongen vorig jaar zeer hoog lag. Ondanks de vele sterfte die al in de kast plaats vond. Dit jaar lag de conditie van de jongen gemiddeld een stuk lager. Weinig muizen op voorraad en het vermoeden bestaat dat er veel regenwormen op het menu stonden.

En dan nog een feitje: het seizoen begon extreem vroeg. Op 1 mei heb ik een jong van 10 dagen geringd bij de vogelopvang. Deze is gelukkig weer herenigd met zijn broertjes en zusjes.

Op 17 juni heb ik het laatste nest geringd.

Jopie Koeleman

Utrecht

In Utrecht hadden we meer legfels dan de afgelopen jaren. Echter, de legfels waren kleiner met uiteindelijk minder uitgevlogen jongen dan de afgelopen jaren.

Johan Tuls

Zeeland

Bevelanden

In februari hebben we onze eerste rondes gemaakt langs de nestkasten die in 2023 en 2024 bezet waren. Deze controle is erop gericht om zoveel mogelijk ringen af te lezen. Er werden 72 ringen afgelezen, mede dankzij de hulp van drie vrijwilligers die samen in die maand ruim 100 nestkasten hebben gecontroleerd. In de loop van het seizoen werd het duidelijk dat nestkasten die in februari bezet waren niet altijd bezet waren in het broedseizoen maar ook andersom. Meerdere malen zaten er tijdens het broedseizoen andere steenuilen in een nestkast dan tijdens de controle in februari.

In 57 nestkasten werden 157 eieren/jongen aangetroffen en vanaf 21 mei t/m 16 juni konden totaal 101 jongen en 9 adulten worden geringd.

Waarschijnlijk door de lange droge periode, liepen de gewichten van de jongen nogal uiteen. Het werd al gauw duidelijk dat er op de meeste plekken op Zuid-Beveland te weinig muizen waren en door de droogte konden ze ook niet bij de regenwormen. In bijna alle nestkasten lagen vogelveren en poten

van spreeuwen, jonge merels en soms mezen. Toch waren er ook nestkasten met muizen op voorraad. In onze streek komen geen meikevers voor, die als reservevoedsel kunnen dienen. Ook hier op Zuid-Beveland worden nu steenmarters gezien, op Walcheren al langer.

Op Walcheren is ook dit jaar nog steeds maar op één plek door steenuilen gebroed. Een, in eind 2024 uit het vogelasiel in het centrum van Middelburg, ontsnapte (Zeeuws-Vlaamse) steenuil zat op 23 mei 2025 net buiten het dorp Borssele op eieren.

In 2023 waren er 55 nestkasten bezet, in 2024 64 nestkasten en dit jaar werd er in 70 nestkasten gebroed en werden er steenuilen gezien in en op 5 gebouwen.

Ik heb dit jaar William Witte opgeleid als ringer en toekomstige opvolger en kreeg ik hulp bij de controle van 250 nestkasten van 6 vrijwilligers. Roy Dassen gaat in de komende jaren Walcheren coördineren in de hoop dat er met verdere uitbreiding van steenuilbroedgevallen op Zuid-Beveland daar toch weer steenuilen zullen gaan broeden (met het eiland Tholen als voorbeeld). Roy blijft zich ook inzetten als vrijwilliger op Zuid-Beveland.

Peter Boelee

Zeeuws-Vlaanderen 2025

Medio april is gestart met de controle van steenuilennestkasten in midden Zeeuws-Vlaanderen. Het onderzoeksgebied beslaat een oppervlakte van ca. 300 km². Verdeeld over 102 adressen zijn 123 nestkasten gecontroleerd. Hiervan waren 46 nestkasten bezet (45% op basis van de adressen). In 34 nestkasten zijn jongen aangetroffen (26% op basis van de adressen) waarvan in 3 kasten jongen zijn verdwenen/gestorven voordat deze geringd konden worden. In 31 kasten zijn jongen geringd. In totaal 79 jongen geringd. Het gemiddeld aantal geringde jongen bedroeg 2,5 (stdv=1). Van de nestkasten waarin de legselgrootte is bepaald (n=27) bedraagt de gemiddelde legselgrootte 3,26 ei/legsel (stdv=1,4, abs. legselgrootte: 4x1, 1x2, 12x3, 7x4, 1x5, 1x6, 1x7, totaal aantal eieren: 88).

In 2 nestkasten met halfwas jongen tientallen plakkers (*Limantria dispar*, imago en larve zie hieronder) aangetroffen. Deze zijn uit de kast verwijderd. Had niet de indruk dat deze impact hadden op de jongen. Als prooi lijken ze mij gezien de stekelige/behaarde huid niet aangenaam om op te eten. Verder blijft opvallend dat in de onderzochte kasten waarin prooi aangetroffen is overwegend uit huismuizen bestaat. Een enkele kast met een woelrat, enkele huisspitsmuizen en eentje met veel kikkers en in tegenstelling tot 2024 meerdere kasten met meikevers. In zijn algemeenheid weinig prooivoorraad in de kasten.

Het vermoeden bestaat dat predatie door steenmarters hier zijn intrede heeft gedaan. Er worden steeds meer meldingen gedaan (waarneming.nl) van steenmarters in Zeeuws-Vlaanderen.

Alex de Smet

Limburg

Een compleet beeld van de provincie heb ik nog niet.

Navraag bij een aantal coördinatoren verspreid over het gebied leerde het volgende.

Aantal broedsels week niet veel af van het reguliere beeld.

Wel waren de broedsels over het algemeen wat kleiner.

Positief was in elk geval dat er weliswaar in de eifase en kleine juvenielfase mislukkingen waren, maar dat de resterende juvenielen het prima hebben gedaan.

In m'n eigen werkgebied hadden we bijv. veel minder eieren dan in eerdere jaren, maar het aantal uitgevlogen juvenielen was juist veel hoger.

Dit ondanks het gegeven dat in de kasten nagenoeg geen muizen werden aangetroffen; wel veel resten van vogels.

Bovendien lijkt het erop dat de koppels die op hoge zandgronden en op löss zaten, het wat minder goed hebben gedaan dan koppels die meer in de Maasvallei zaten.

In de Maasvallei is het over het algemeen toch wat vochtiger.

Geco Visscher